

Sygn. akt III AUa 974/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 marca 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia Elżbieta Czaja
	sędzia Małgorzata Pasek sędzia Krzysztof Szewczak (spr.)
Protokolant: sekretarz sądowy Joanna Malena	

po rozpoznaniu w dniu 18 marca 2021 r. w Lublinie

sprawy E. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o wysokość emerytury i o wysokość emerytury kapitałowej

na skutek apelacji E. S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach

z dnia 27 sierpnia 2020 r. sygn. akt IV U 790/19

oddala apelację.

Krzysztof Szewczak Elżbieta Czaja Małgorzata Pasek

III AUa 974/20

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 1 marca 2019 r., znak: (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. dokonał waloryzacji od dnia 1 marca 2019 r. renty przysługującej E. S.. Po waloryzacji wysokość tego świadczenia wynosi 1 461,53 zł.

Decyzją z dnia 25 czerwca 2019 r., znak: (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. ponownie ustalił wysokość kapitału początkowego E. S. na dzień 1 stycznia 1999 r. na kwotę 70 704,70 zł.

Decyzją z dnia 26 czerwca 2019 r., znak: (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z urzędu przyznał E. S. od dnia(...) prawo do okresowej emerytury kapitałowej i ustalił wysokość tego świadczenia na kwotę 163,23 zł brutto miesięcznie. Jednocześnie ZUS wskazał, że prawo ubezpieczonej do okresowej emerytury kapitałowej wygaśnie z

dniem 11 czerwca 2024 r., tj. z dniem poprzedzającym wiek, o którym mowa w art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych, chyba że prawo do tej emerytury wygaśnie wcześniej.

Kolejną decyzją z dnia 26 czerwca 2019 r., znak: (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z urzędu przyznał E. S. od dnia (...) prawo do emerytury, tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego i ustalił wysokość tego świadczenia na kwotę 1 349,58 zł brutto miesięcznie. Z uwagi na to, że emerytura nie może być niższa od dotychczas pobieranej przez ubezpieczoną renty, emeryturę podwyższono do wysokości renty, tj. do kwoty 1 461,53 zł brutto miesięcznie. Wnioskodawczyni wraz z emeryturą z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przysługuje prawo do okresowej emerytury kapitałowej w wysokości 163,23 zł. Wysokość obu w/w emerytur łącznie wynosi 1 624,76 zł brutto miesięcznie.

W odwołaniach od czterech w/w decyzji ubezpieczona E. S. kwestionowała ustaloną przez ZUS wysokość emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz wysokość okresowej emerytury kapitałowej.

W odpowiedziach na odwołania Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wnosił o oddalenie odwołań i wywodził jak w uzasadnieniach zaskarżonych decyzji.

Sąd Okręgowy w Siedlcach postanowieniem z dnia 27 sierpnia 2020 r. zarządził połączenie spraw z czterech odwołań od w/w decyzji do ich łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Na rozprawie w dniu 27 sierpnia 2020 r. E. S. cofnęła odwołania od decyzji z dnia 1 marca 2019 o waloryzacji renty oraz z dnia 25 czerwca 2019 r. o ponownym ustaleniu kapitału początkowego. Organ rentowy wyraził zgodę na cofnięcie tych odwołań.

Wyrokiem z dnia 27 sierpnia 2020 r. Sąd Okręgowy w Siedlcach oddalił odwołania od obu decyzji z dnia 26 czerwca 2020 r. (o przyznaniu z urzędu emerytur: z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz okresowej kapitałowej).

W uzasadnieniu tego wyroku Sąd I instancji ustalił, że E. S., urodzona w dniu (...), miała przyznane prawo do okresowej renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 21 grudnia 2017 r. do dnia 31 stycznia 2020 r.

Organ rentowy decyzją z dnia 1 marca 2019 r. dokonał waloryzacji renty przysługującej ubezpieczonej od dnia 1 marca 2019 r. i ustalił, że od tej daty świadczenie to wynosi 1 461,53 zł brutto miesięcznie.

Decyzją z dnia 25 czerwca 2019 r. ZUS ponownie ustalił wysokość kapitału początkowego E. S. na dzień 1 stycznia 1999 r. na kwotę 70 704,70 zł.

W dniu (...) E. S. osiągnęła wiek emerytalny. W związku z tym organ rentowy decyzją z dnia 26 czerwca 2019 r. z urzędu przyznał ubezpieczonej okresową emeryturę kapitałową od dnia (...) i ustalił wysokość tego świadczenia na kwotę 163,23 zł brutto miesięcznie. Kolejną decyzją z dnia 26 czerwca 2019 r. ZUS z urzędu przyznał E. S. od dnia(...) emeryturę z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i na podstawie art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ustalił wysokość tej emerytury na kwotę 1 349,58 zł brutto miesięcznie. W związku z tym, że emerytura nie może być niższa od dotychczas pobieranej renty, ZUS wysokość emerytury podwyższył do wysokości ostatnio pobieranej renty, tj. do kwoty 1 461,53 zł.

Sąd Okręgowy podniósł, że istota sporu sprowadzała się do ustalenia, czy ZUS prawidłowo określił datę przyznania E. S. prawa do emerytury.

Sąd I instancji zacytował następnie treść przepisów art. 116 ust. 1, art. 24a i art. 101a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Podniósł dalej, że E. S. nabyła z mocy prawo do emerytury z dniem osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego, tj. z dniem (...). W związku z tym, że była rencistką, ZUS miał obowiązek, wynikający z art. 24a ostatnio powołanej ustawy, przyznać jej prawo do emerytury zamiast dotychczas pobieranej renty z tytułu niezdolności do pracy. Sąd Okręgowy podkreślił, że zgodnie z tym przepisem zarówno prawo do emerytury, jak i prawo do realizacji tego świadczenia, powstaje w terminie w nim określonym, tj. w dacie osiągnięcia przez uprawnioną osobę powszechnego wieku emerytalnego. Sąd Okręgowy podniósł, że w świetle ostatnio

powołanego przepisu ZUS nie miał żadnej dowolności w ustalaniu daty przyznania emerytury, o ile osoba uprawniona nie miała wstrzymanej wypłaty renty. ZUS musi w takiej sytuacji przyznać emeryturę od daty osiągnięcia przez rencistę powszechnego wieku emerytalnego. Okoliczność, że E. S. miała przyznane prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy do dnia 31 stycznia 2020 r. oraz inne podnoszone przez nią okoliczności (opłacanie składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej, czy też przyznawanie świadczenia wyłącznie na wniosek), nie miały żadnego znaczenia dla wydanych przez ZUS zaskarżonych decyzji.

Odnośnie decyzji o przyznaniu prawa do okresowej emerytury kapitałowej, Sąd I instancji podniósł, iż w związku z posiadaniem przez ubezpieczoną środków zgromadzonych na subkoncie prowadzonym przez ZUS (art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych oraz nabyciem prawa do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (art. 5 tej ustawy), organ rentowy był zobowiązany do ustalenia E. S. prawa do okresowej emerytury kapitałowej.

Mając to wszystko na uwadze Sąd Okręgowy uznał, że obie zaskarżone decyzje z dnia 26 czerwca 2019 r. są prawidłowe i w związku z tym oddalił odwołania od nich (pkt II zaskarżonego wyroku).

Wobec skutecznego cofnięcia odwołań od decyzji z dnia 1 marca 2019 r. oraz 25 czerwca 2019 r. Sąd Okręgowy umorzył postępowanie w tym zakresie (pkt I zaskarżonego wyroku).

Apelację od tego wyroku wniosła ubezpieczona E. S.. Zaskarżając wyrok Sądu I instancji w części dotyczącej pkt II, apelantka zarzuciła mu naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 116 ust. 1 oraz art. 24a ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z art. 32 Konstytucji RP poprzez zastosowanie w/w przepisów ustawy emerytalnej z naruszeniem konstytucyjnej zasady równości i w konsekwencji przyznanie z urzędu emerytury w wysokości rażąco odbiegającej od emerytury przyznawanej na wniosek ubezpieczonego, co jednocześnie stanowi nadużycie prawa prowadzące do dyskryminacji ubezpieczonej jako osoby urodzonej w miesiącu czerwcu.

W konsekwencji tego zarzutu apelantka w istocie wносиła o zmianę zaskarżonego wyroku [w apelacji mowa jest o uchyleniu zaskarżonej decyzji] i poprzedzających go decyzji organu rentowego poprzez przyznanie jej prawa do emerytury na zasadach odpowiadającym zasadom przyznawania emerytury tym ubezpieczonym, którzy urodzili się w miesiącu maju danego roku.

W uzasadnieniu apelacji ubezpieczona podniosła, że została potraktowana krzywdząco tylko dlatego, że urodziła się w miesiącu czerwcu, a nie w innym miesiącu. Przepis art. 24a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, na którym został oparty zaskarżony wyrok, jej zdaniem, jest sprzeczny z Konstytucją RP gwarantującą wszystkim obywatelom równość wobec prawa. Ubezpieczona zwróciła uwagę na to, że problem osób nabywających prawo do emerytury w miesiącu czerwcu dostrzegł ustawodawca, który wprowadził stosowny przepis w ustawie – tzw. tarczy 3.0, umożliwiający obliczanie emerytury osobom urodzonym w miesiącu czerwcu według zasad obowiązujących w maju.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie, ponieważ nie zostały w niej przedstawione zarzuty skutkujące zmianą lub uchyleniem zaskarżonego wyroku.

Ustalenia Sądu I instancji i wyprowadzone na ich podstawie wnioski Sąd Apelacyjny w pełni podziela i przyjmuje za własne. Sprawia to, że nie zachodzi potrzeba powtarzania szczegółowych ustaleń faktycznych oraz dokonanej w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku interpretacji przepisów prawa mających zastosowanie w sprawie niniejszej (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 8 października 1998 r., II CKN 923/97 – OSNC 1999, z. 3, poz. 60; z dnia 12 stycznia 1999 r., I PKN 21/98 – OSNAP 2000, nr 4, poz. 143; z dnia 20 stycznia 2000 r., I CKN 356/98 – LEX nr 50863; z dnia 7 kwietnia 2004 r., IV CK 227/03 – LEX nr 585855; z dnia 20 maja 2004 r., II CK 353/03 – LEX nr 585756; z dnia 17 lipca 2009 r., IV CSK 110/09 – LEX nr 518138; z dnia 27 kwietnia 2010 r., II PK 312/09 – LEX nr 602700).

Zarzut naruszenia art. 24a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. 2020 r., poz. 53 ze zm.), zwanej dalej „ustawą emerytalną”, nie mógł być uznany za trafny. Sąd I instancji, a wcześniej organ rentowy, prawidłowo zastosowały te przepisy. Stosownie do art. 24a ust. 1 ustawy emerytalnej, emeryturę, o której mowa w art. 24, przyznaje się z urzędu zamiast renty z tytułu niezdolności do pracy osobie, która osiągnęła wiek uprawniający do tej emerytury oraz podlegała ubezpieczeniu społecznemu albo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. Przepis ten jest klarowny w swej treści i rodzi obowiązek przyznania przez ZUS automatycznie z urzędu prawa do emerytury renciście od dnia osiągnięcia wieku emerytalnego, bez konieczności złożenia wniosku przez osobę uprawnioną. Przepis ten nie daje osobie uprawnionej możliwości wyboru późniejszej daty, od jakiej emerytura zostanie przyznana – poprzez złożenie wniosku w późniejszym terminie – gdyż jest ona przyznawana z urzędu, od dnia osiągnięcia przez tę osobę powszechnego wieku emerytalnego. Oznaczało to konieczność przyznania ubezpieczonej z urzędu prawa do emerytury od dnia 12 czerwca 2019 r., nie zaś od daty późniejszej, czy też ustalenie wysokości emerytury według reguł obowiązujących w maju 2019 r. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2018 r., II UK 540/17 – LEX nr 2583836). Od zasady określonej w art. 24a ust. 1 ustawy emerytalnej istnieje jeden wyjątek, który wprowadza przepis art. 24a ust. 2 tej ustawy, zgodnie z którym w przypadku wstrzymania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, emeryturę przyznaje się od dnia, od którego podjęto wypłatę renty.

W okolicznościach sprawy niniejszej wykluczona jest możliwość zastosowania przepisu art. 24a ust. 2 ustawy emerytalnej, ponieważ ubezpieczona nie złożyła wniosku o wstrzymanie czy zawieszenie wypłaty renty. To zobowiązywało ZUS do przyznania emerytury z urzędu od dnia 12 czerwca 2019 r. Obie zaskarżone decyzje z dnia 26 czerwca 2019 r. są więc prawidłowe. Skonstruowane przez apelantkę żądanie nie zasługuje na uwzględnienie, ponieważ nie istnieje przepis prawa, który uprawniałby ubezpieczonego, mimo braku złożenia wniosku o wstrzymanie renty, do wystąpienia z wnioskiem o przyznanie emerytury, której wysokość będzie obliczona według zasad obowiązujących w innym miesiącu niż w miesiącu, w którym osiągnął on wiek emerytalny (np. w miesiącu maju). Przepisy ustawy emerytalnej nie regulują tej kwestii, co oznacza, że nie ma prawnych możliwości do uznania stanowiska apelantki za uzasadnione z tej perspektywy. W 2020 r. w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-Co-2 (COVID-19) ustawodawca wprowadził epizodyczne rozwiązanie problemu wysokości emerytur rencistów, którzy wiek emerytalny osiągnęli w czerwcu 2020 r. Zgodnie z art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-Co-2 (Dz.U. 2020 r., poz. 875 ze zm.) w przypadku ustalania w czerwcu 2020 r. wysokości emerytury na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. 2020 r., poz. 53, 252 i 568) waloryzacji składek, o której mowa w art. 25a tej ustawy, dokonuje się w taki sam sposób jak przy ustalaniu wysokości emerytury w maju 2020 r., jeżeli jest to korzystniejsze dla ubezpieczonego. Stosownie do art. 53 ust. 2 ustawy z dnia 14 maja 2020 r. przepis ust. 1 stosuje się również do ubezpieczonego, którego wiek uprawniający do emerytury osiągnął po dniu 31 maja 2020 r. W tym miejscu należy z całą mocą podkreślić, że art. 53 ustawy z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-Co-2 (Dz.U. 2020 r., poz. 875 ze zm.) ma charakter epizodyczny i może mieć zastosowanie do obliczenia wysokości emerytury rencisty, któremu z urzędu została przyznana emerytura w związku z osiągnięciem w czerwcu 2020 r. wieku emerytalnego. Przepis ten nie może mieć zastosowanie do E. S., która wiek emerytalny osiągnęła w dniu (...).

Zaskarżony wyrok odpowiada więc prawu, a apelacja organu rentowego jako bezzasadna podlegała oddaleniu.

Z przedstawionych wyżej względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.